...апрелиин
18
...РЕДА
...75 (4711)
...9 ктр.

Бухы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

Бурят-Монголой

ҮНЭН

ВКП(б)-гэй ОБКОМОЙ ба УЛАН-УДЫН ГК-гэй болон БМАССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ОРГАН

...ХҮҮГЭДТЭЙ ЭХЭНҮҮДЫЕ ...Э АРАДАЙ АНХАРАЛААР ХҮРЕЭЛЭЕ!

...үүгэдтэй эхэнүүдые ...р гэжэ орденууд ...медаль» гэжэ ме... шагнаха тухай» ...Верховно Соведэй ...1944 оной авгус... ...Указ хаа-хаанагүй ... социализмын ...ние олоор хүмүү... ...үүдые, тэдээнтэй ...советскэ арад зо... ...а.

...е олон хүүгэдые ...жүүлһэн манай ...6 эхэнүүд «Эхэ... ...жэн дээдэ нэрэ... ...й. Энэ үндэр нэрэ... ...ын патриотк нүү... ...байһандань ямар... ...г байхагүй.

...эй эхэнүүдтэ ор... ...үүдые сат болзэр ...ие...ствын зааба... ...хэ гээшэ гүрэн ...жартай хэрэг бо... ...ые нютагуудтахи ...уд тэндэхи пар... ...ацинуудай халуун ...р ябуулха үүр-

...ен гү, али медаль ...эхэнүүдые эли... ...бухы хэрэгтэй ...ээр зохёожо, түр... ...Верховно Соведэй ...ыехэ хэрэг ма... ...соо тэн хапгал... ...үүлэгдэнэ. Аймаг, ...болон сомонуудай ...үйсэдхэхэ комите... ...он хүүгэдтэй эхэ... ...андань эляруулжэ, ...ентүүдые зохёохо ...хапаар худэлмэ... ...а, энэ хэрэгтэ ха... ...р, обор нобшоор ...итануудзуэгдэнэ ...зарим Соведүү... ...рэг бэшэ, харин ...й эхэнэрнүүд өөһэ... ...окументээсэ манда ...гэжэ ноёрхог зап ...г заншалтай бай... ...эдүүрэлтэй хэрэг ...гагай, парти ба ...н тон шухала хэм... ...тэйсо татаһан ...олгдохо ёһотой.

...АССР-эй Верховно ...диум болбол олон ...үүдые орден ме... ...шагнаха тухай хэ... ...р зохёожо бай... ...Байкало-Кударын ...Удэ городой Го... ...Железнодорожно ...оведүүлэй гүйсэд... ...үдэй түрүүлэгшэ... ...элнүүдые зүбшэн ...гаа. Теэд, эдэ ай... ...үүдаар, мүн тэрэнэ... ...нагуудаарнье тон ...ула зүйлнүүд эли...

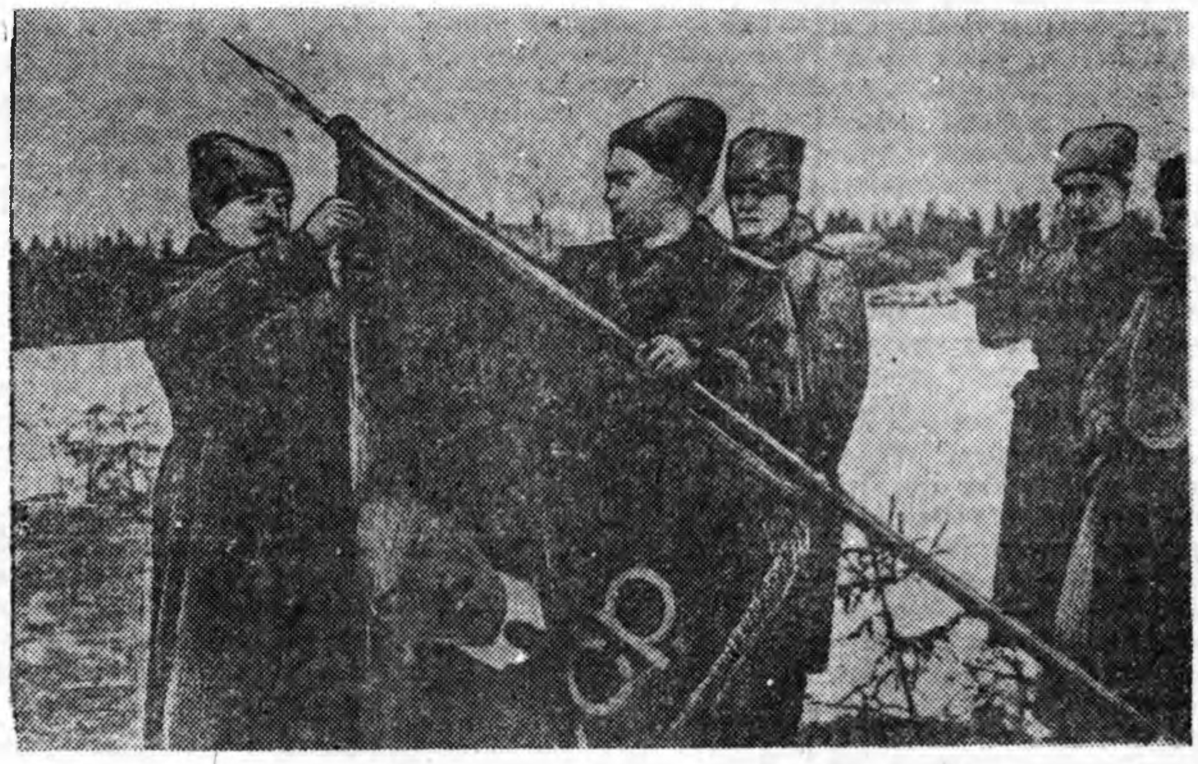
..., Курумканай ай... ...й исполком оройдэо ...арбагатайн аймаг—19, Баргажанай аймаг—50, Ахын аймаг—5 хэрэг, хойто-Байгалай аймаг—6 хэрэг эльгээгээд байна. Кударын, Яруунын, Кабанскын аймгүйсэдкомууд нэгэшье хэрэг мүнөө хүртэр Верховно Соведэй Президиумдэ хүргөөдүй нобшоржо һууна. Прибайкальска ба Заиграйн аймгүйсэдкомууд энэ хэрэгтэ харюусалгагүй, формальнаар хандадаг зандаа. Эдэ аймгүйсэдкомуудай эльгээһэн документнүүд буруу дээрэ тоологдожо, шэнээр зохёогдохын тулада гэдэргээ буцаагдаһан байха юм.

Тэрээнһээ гадна хэдэ хэдэн нютагай соведүүд хадаа олон хүүгэдтэй эхэнүүдые орденуудаар шагнаха тухай правительствын түүхэтэ Указай удхые нийтэ ажалшад, түүхын түрүүндэ эхэнэрнүүдые гүнзэгүйгөөр танилсуулха тухай эмхидхэлэй хүдэлмэри тон һулаар ябуулна. Олонхи нютагуудтахи советскэ органууд, партийно-комсомольско организацинууд тус Указай политическа удхашанар тухай сагүргэлжэ хөөрэлдөө хэхэ хэрэгтэ хайхарамжагүйгөөр хандажа байна. Олон хүүгэдтэй эхэнэрнүүлэй орден гү, али медаль абахадаа ямар документ хэрэгтэй болохые һайнаар тайлбарилха ябадал тэсэшэгүйгөөр нобшорно. Олонхи агитколлективүүд, тэрэнэй агитаторнууд эхэнэрнүүдтэй дунда СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ танилсуулха хүдэлмэриин газаа тээ байна гэхэдэ алдуу болохогүй. Аймаг ба райсоведүүлэй, мүн сомонуудай соведүүлэй, унишалгын байшангуудай дэргэдэ эхэнэрнүүдтэ консультаци хэхэ стол үшөө мүнөө болтэр байгуулагдаагүй байха юм.

Иимэ харюусалгагүй ябадал саашадань үргэлжэлүүлжэ огто болохогүй. Олон хүүгэдые түрэһэн ба хүмүүжүүлһэн эхэнэр бухэн абаха шагналдаа заатагүй хүртэһэн байха ёһотой. Энэ тон харюусалгатай, гүрэн түрын удхашанартай хэрэгтэ нютагуудтахи Соведүүд харюусалгатайгаар хандаха ябадал эрид шууд эригдэнэ. Орден ба медальнуудые абаха эхэнүүдэй тоо буридхэлые ойрын үдэрнүүдтэ нарин нягтаар зохёожо дүүргэхэ хэрэгтэй. Ондоо область, хизаар болон городто, мүн Улаан Армида байһан хүүгэд тухайгаа справка болон бусад документ абаха хэрэгтэнь совет органууд эхэнэрнүүдтэ тодорхой ба яаралтай туһаламжа үзүүлхэ уялгатай.

Партийна, комсомольско организацинууд болбол энэ хүдэлмэриие зүбөөр ба түргэнөөр хэхэ хэрэгтэнь нютагуудтахи советскэ органуудта үлэр бүри халуун туһаламжа үзүүлхэтэеэ хамта, обор нобшоор, хайнга хэрэгээр хандадаг хүнүүдые хатуу шангаар хэһээхэ ёһотой.

Олон хүүгэдтэй эхэнүүдые бүгэдэарадай анхарал хүндэлэлөөр хүреэлэе!

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Гвардиин генерал-полковник Казаков гэгшэ Советскэ Союзай Герой Панфиловай нэрэмжэтэ, 8-дахи гвардейскэ дивизиин дайшалхы тугта Суворовой 2-дохи зэргын орденийе хадажа байна. А. Мэклецовой фото (ТАСС-эй фотохронико).

Советскэ Информбюроһоо

Апрелиин 16-ай оперативна мэдээнһээ

Апрелиин 16-ай туршада КЕНИГСБЕРГһЭЭ баруун-хойгуур ба баруугаар Земландскэ хахад арал дээрэ 3-дахи БЕЛОРУССКА фронтын сэрэгүүд добтолгоёо үргэлжэлүүлжэ, 40 гаран һууриин газарнуудые, тэдэнэй дунда ГЕРМАУ, ПОВАЙЕН, РОТЕНЕН, ЗАЛЬТНИКЕН, ГОДНИКЕН, ЕОНАУ, КАЛЛЕН, ГАЙДАУ, ГРОСС-БЛЮМЕНАУ, ФОРКЕН, НОБЕЕЛЬБУДЕ гэдэг газарнуудые байлдаатайгаар эзэлэн абаба. Нарижуулһан мэдээнэй ёһоор, апрелиин 15-да тус фронтын сэрэгүүд 3.000-е бэшэ, харин 6.600 гаран немецкэ солдат болон офицерые плендэ абажа, 50 самолёт, 110 полевой ехэ буу, 295 пулемёт булаан абаһан байна.

Чехословакиин газар дээрэ 2-дохи УКРАИНСКА фронтын сэрэгүүд дайсанай эсэргүүсэлтые нуга даража, БРЖЕСЛАВ городые байлдаатайгаар эзэлэн абаад, НОВАЯ ЛГОТА, ЕЕЛКА, ЛИПОВ, ШАРГРИЦЕ, ТОБОРАНЫ, ЧЕЙЧ, БРУМОВИЦЕ, ГОРНЬЕ БОЯНОВИЦЕ, СТАРОВИЧКЫ, ЗАЕЧИ, РАКВИЦЕ гэдэг һууриин газарнуудые эзэлэн абаа. ВЕНЭһЭЭ хойгуур тус фронтын сэрэгүүд Австриин газар дээрэ ГАБАЙНСТАЛЬ, ТРАУНФЕЛЬД, ШЛЕЙНБАХ, МАНХАРТСБРУН, ШТЕТТЕН, ЦЕОБЕНДОРФ гэдэг һууриин газарнуудые байлдаатайгаар эзэлэн абаба.

ВЕНЭһЭЭ баруугаар 3-дахи УКРАИНСКА фронтын сэрэгүүд, ДУНАЙН урда эрьеэр добтолгоёо хэжэ, Австриин газар дээрэ 30 гаран һууриин газарые, тэдэнэй дунда ВАГРАМ, НУФСДОРФ, КЛЕЙНРУСТ, ОБЕР-МАМАУ, ВИТЦЕНДОРФ, КЛЕЙНРУСТ, ОБЕР-МАМАУ, ВИТЦЕНДОРФ ШВАДОРФ гэдэг газарнуудые эзэлэн абаа. Энээнтэй нэгэ доро ГРАЦ городһоо зүүгээр тус фронтын сэрэгүүд ФЮРСТЕНФЕЛЬД гэдэг городые байлдаатайгаар эзэлэн абаһан байгаа. Апрелиин 15-ай байлдаануудта тус фронтын сэрэгүүд 2.000 гаран немецкэ солдат болон офицерые плендэ абажа, 98 танк ба самоходно ехэ буу, 93 полевой ехэ буу, 183 миномёт, 337 пулемёт, 826 автомашина, снарядуудтай түмэр замай 600 вагон, сэрэгэй зөөсэтэй 10 склад булаан абаба.

Фронтын ондоо участогууд дээрэ бага зэргын удхашанартай байлдаанууд ба тагнуулшалай бэдэрэлгэ болоо.

Апрелиин 15-да бүхы фронтнууд дээрэ 110 танк ба самоходно ехэ буу гэмтээгдэһэн ба үгы хэгдэһэн байна. Агаарта болоһон байлдаануудта ба зенитнэ артиллериин буудалгаар дайсанай 80 самолёт унагаагдаба.

Америкын Холбоото Штадуудта Гадаада Хэрэгүүдэй Арадай Комиссар В. М. Молотовой ошохо тухай

Советскэ Правительство болбол СССР-эй Гадаада Хэрэгүүдэй Арадай Комиссар В. М. Молотовые Вашингтон ерэхэ ба Сан-Францискодо болохо Нэгэдэмэл нацануудай Конференциин хүдэлмэридэ хабаадалсахые уряалһан Америкын Холбоото Штадуудай Президент господин Трумэн ба Гүрэнэй Секретарь господин Стеттиниусай тусхай хандалга бэшэг хүлеэн абаһан байгаа. Болохоёо байһан СССР-эй Верховно Соведэй Сессиин дашарамда В. М. Молотовой Москваһаа ябалгын бэрхэшээлтэй байһаниьеһаа, Советскэ Правительство болбол хэлэгдэһэн ушар байдалые хараадаа абажа, энэ уряалые хүндэтэй дээрэ хүлеэбэ.

В. М. Молотов болбол Вашингтондо Президенттэ ошохо ба Сан-Францискодахи Конференци дээрэ советскэ делегациие толгойлхо байна.

Залуушуулай бригаданууд абаһан уялгаяа хүндэтэйгөөр дүүргэжэ байна

Многопромсоюзай системын «Кожевник» артель болбол залуушуулай 8 бригада эмхидхэжэ нилээд ехэхэн амжалта туйлаба.

Нүхэр Сергеевагай бригада 200 процент, Бабынинагай бригада 190 процент һара бүриингөө үйлэдбэриин даалгабари дүүргэнэ. Мүнөө үедэ даалгабарита нормоёо дүүргэдэггүй хүн гэжэ үгы болонхой.

Энэ артелинихид майн 1-эй урда тээхи социалистическэ мүрысөөндэ оролсожо, 5 һарынгаа түсэбые 4 һарын болзор соо дүүргэхэбди гэжэ уялга абаба. Тэдэнэр хадаа абаһан уялгаа Солото хэрэгүүд дээрэ бэелүүлэн хүндэтэйгөөр дүүргэжэ байна.

Тарилгын үедэ хүдөөгэй партийна организацинуудай зорилго

★

Б. Л. ЛОБСАНОВ
ВКП(б)-гэй Бурят-Монгол Обкомой секретарь.

★ ★ ★

Улаан Армиин баатар ехэ илалтануудые туйлажа байгаа сагта энэ жэлэй хабарай тарилгые угтажа байнабди. Улаан Арми болбол түрэл газар нютагаа гитлеровскэ бузар булайнуудhаа бүрин сэбэрлээд, мүнөө манай союзнигуудай арминуудтай хамта дайн сэрэгые дайсанай өөрынь газар дэлэрэ—Германиин газар дээрэ хэжэ байна. Манай баатар улаан сэрэгшэд Верховно Главнокомандалагша нүхэр Сталинай захиралтые үнэн сэхээр дүүргэжэ, немецко-фашистска армиие бута сохихо илалтын үдэр улам бүри ойртуулаа.

Манай колхозно таряашад бэлбол энэ эсэсэй илалта туйлаха хэрэгтэ тон ехэ аша туhа хүргэжэ байна. Тэдэнэр дайн сэрэгэй хүндэ бэрхэшээлнүүдые дабажа гэтэлгэ шалтай ба эршэтэй шангаар ажаллана. Тэрэнэй ашаар Эсэгэ оромнай, Улаан Армимнай хоол хүнhөөр дутанагүй. «Манай колхознууд тарьяашад болбол Эсэгэ оронойнгоо урдахи уялгые хүсэд дүүрэн мэдэрhэн ябадалаар дайсаниие даража илаха хэрэгтэнь Улаан Армидаа эдибхитэйгээр туhалжа байна» гэжэ нүхэр Сталин хэлээ hэн.

Манай республикын түрүү эргэльнүүдэй колхозникууд, түрүү МТС ба совхозуудай хүдэлмэрилэгшэд хүдөө ажахые улам саашадань хүгжөөхын тула хамаг бүхы хүсэ ба шадабари бэлигээ үгэжэ, Эхэ оронойнгоо урдахи, Улаан Армиингаа урдахи уялгые баhал хүнидэтэйгөөр бэелүүлжэ байна. Дайн сэрэгэй үедэ манай эндэхи колхозууд амгалан тайбан сагайхида орходоо улам ехэ мяха, тоhо болон малажалай бусад продуктнуудые гүрэндөө үгэдэг болоо. Кабанскын, Захаменай, Курумканай, Баргажанай аймагууд нёдондоной газар тасуурние жэлдэ үндэр баян урагаса хуряажа, гүрэнэйнгөө урдахи уялгые сүм дүүргэжэ шадаhан байгаа. Курумканай аймагай колхозууд тарилгын газарта хүсэд хүрэхэ хүрэнгэ үгөөд хаажа абаад, хүршэ Баргажан йнгаа аймагта хүрэнгөөр туhалhан юм.

Гэбэшье бүхы дээрээ Бурят-Монголой республикын хүдөө ажахы гээгдэжэ ябана. Олонхи колхозууд, бүхыдөө республика манай үнгэрэгшэ 1944 ондо бага урагаса хуряажа, таряа тушааха гүрэнэй түсэбые дүүргэжэ шадаагүй hэн. Газараа муугаар элдэжэ, тарилгые удаарууджа хаажа шалтагаанhаа энэ хабарай тарилгын үрhэ гүрэнhөө эрихэ баатай болоhон байнабди. Энээнэй гэмээр олон колхознигууд ажалта үдэртөө талха хубаахагүй болоhон байгаа. Үнгэрэгшэ жэлдэ илангаяа Зэдын, Кяхтын, Тарбагатайн, Яруунын, Хориин аймагууд тон бага урагаса хуряаhан байха юм.

Республикын тараан ажалай иимэ гээгдэлые саашадань тэсэжэ огто ябабашье болохогүй!

Партиин Центральна Комитет болбол ВКП(б)-гэй Бурят-Монгол Обкомой тоосоото элидхэлые дуулаад, республикын партийна, советскэ ба газартаряалангай органуудай хүдэлмэриин алдуунууд ба ехэхэн дутагдалнуудые элируулhэн байна. ВКП(б)-гэй Центральна Комитет болбол ойрын жэлнүүд соо Бурят-Монгол АССР-ые хүгжэнги, ашаг үгэлгэ ехэтэй малажалай республика болгохо, энэ 1945 он соо тараан ажалые шууд үргэжэ, хүдөө ажалай культурануудай урагасые дээшэлүүлхэ гэhэн харюусалгатай шухала зорилгонуудые областной партийна организациин үмэнэ табяа hэн.

Энэ зорилгые дүүргэхэ талаар хүдөөгэй партийна эхин организацинууд хамаг бүхы хүдэлмэреэ шэнэдхэн заhажа, хүдөө ажалай гээгдэлые түргэнөөр усадхаха уялгатай.

Колхоз, МТС, совхозуудай дэргэдэхи партийна эхин организацинуудые эмхидхэлэй талаар саашадань бүхэжүүлхэ ба тэдэнэй үүргые дээшэлүүлхэ ябадал хадаа хүдөө-ажахые хүгжөөхэ хэрэгэй шиидхэхы нэгэ аргань болоно гэжэ ВКП(б)-гэй ЦК-гэй тогтоолые зүбшэн хэлсэhэн партиин Обкомой XIX пленум зааhан байгаа.

Мүнөө манай республика дотор хабарай тарилгын хүдэлмэри үргэн фронтоор дэлгэржэ байна. Хаа-хаанагүй газарай хүрьhэ элдүүрилжэ эхилэ. Гэбэшье энэ хүдэлмэриин түрүүшын дүнгүүд хадаа хэдэ-хэдэн дутагдалнуудые элируулнэ. Зэдын, Хориин, Кяхтын, Сэлэнгын, Заиграйн, Кударын аймагуудай хүтэлбэрилхы органууд газар гэдэгэгүй гэжэ шалтаг бариад, гансахан борнойлходоо hууха гэhэн харипазан гаргажа байна. Болото дээрээ энэ аймагуудта газарайнь хүрьhэн 20 гаран сантиметр гэдэhэн ба борнойлхоhоо саада тээ хахалха дүүрэн арга бии байха юм. Хэрбэ хүнгэниинь хараал газараа муугаар элдэжэ тариха болоо hаа, баян урагаса тухай ямар хэлсэhэнэй хэрэг байхагүй гэжэ эдэ аймагуудай партийна комитедүүдэй хүтэлбэрилэгшэдтэ саг дээрэнь hануулха хэрэгтэй.

Бичурын, Мухар-Шэбэрэй, Тарбагатайн аймагуудай зарим колхозууд үрhэеэ түүбэрилэн тарижа захалаа. Нэгэ хэдэн хониноо бүхы республикамнай баян урагасын түлөө тэмсэлдэ хам орохонь. Энээнтэй хамта хэдэн олон хүдөөгэй коммунистнууд хээрын ажалда гараахай. Үнгэрэгшэ жэлнүүдэй алдуунуудые заhахын түлөө, үндэр баян урагаса хуряахын түлөө тон харюусалгатай тэмсэл эхилбэ гээшэ. Колхоз бүхэнэй, МТС бүхэнэй дэргэдэхи партийна эхин организацинууд хадаа энэ ехэ тэмсэлые али тухай ударидажа ба бэелүүлжэ шадаха байhанайнгаа шалгалтые большевистскэ партиин үмэнэ, орон ба фронтынгоо үмэнэ шэрүүн хатуу сагта барижа байhаниинь мартажа болохогүй.

Гектар бүхэнэй урагасые дээшэлүүлхэ асуудал хадаа хүдөөгэй партийна организацинуудай үдэр бүри хэхэ хүдэлмэриин гол удха зорилгонь мүн. Бүхы культурануудай урагасые ехэ болгохо, тиигээд гүрэнтээ сүм тоосохо, хүсэд хэрэгтэй үрhэеэ хаажа абаха, колхозникуудай ажалта үдэртэ таряа талхаа ехээр хубааха гэхэhээ ондоо тиимэ шухала зорилго хүдөөгэй коммунистнуудай урдаа мүнөөдэр байхагүй.

Иимэ дээрэhээ хүдөөгэй коммунист бүхэн эршэтэй ажалай үльгэр жэшээ өөрынгөө бэеэр үдэр бүри харуулжа ябаха ёhотой. Тиимэ дээрэhээ хабарай тарилгые эгээл hайн шанартайгаар, эгээл богони бэлзорто унгэргэхын түлөө тракторестнуудай хоорондо, анзаhашадай, борнойшодой, сеялщигуудэй хоорондо, тарилгын ажалда гараhан колхозник бүхэнэй хоорондо шударгуу хурдан мүрысөө эмхидхэжэ, тэндэ түрүүлжэ ябаhан хүнүүдые урмашуулжа байха шухала. Тарилга дээрэ орээдосотой hайнаар хүдэлжэ ябаhан хүн бүхэниие фронт дээрэ дайсаниие даран сохижо ябаhан солото сэрэгшэ шэнгеэр үргэн хүндэлжэ байха хэрэгтэй.

Колхозник бүхэндэ ами амиидань даалгабари үгэжэ, ажалые звеногой ёhоор эмхидхэхэ ябадалые тарилгын үедэ үргэнөөр хэрэглэхэ шухала. Хүн бүхэн өөрынгөө уялгые hайса мэдээд, тэрэ уялгын хэрэргэ дүүргэгдэжэ байhаниие алгадгүй шалгажа байбал, нобшорхо ябадалые зайсуулжа шадаха байнабди. Тарилгын түрүүшын үдэрhөө эхилжэ хүдөөтэй партийна эхин организацинууд хадаа ажалай эмхидхэлэй хойноhоо анхаралаа ходо табижа байха, бишиихэншье нобшорхо, унжагайрха ябадалтай эрид тэмсэхэ зэргэтэй. Партийна эхин организацинууд ВКП(б)-гэй уставые баримталан, өөрынгөө эрхые хэрэглэжэ партийна суглаанууд дээрээ колхоз, МТС-үүдэй хүтэлбэрилэгшэдэй элидхэлнүүдые шагнаад, тарилгын ябасые хурдадхаха хэмжээ абаха ёhотой. Харин халуун хүдэлмэриин үедэ хэтэрхэй олон суглаа хэхэ ябадалые хорибошье, тарилгые шангалха тухай бригада дээрэ хэлсэжэ байха хэрэгтэй гэжэ hануулая.

Партиин Центральна Комитедэй заабарине дүүргэжэ, тарилгын бүхы хүдэлмэриие үдэр бүри хүтэлбэрилхэ, гээгдэлые саг соонь элируулжэ хараха, хожомдоhон колхозуудта бэстэй туhаламжа үзүүлхэ, айкомой бюрогү, али партийна эхин организациин суглаан дээрэ абтаhан тогтоолой дүүргэлтын түлөө коммунистнуудай, нютагуудтахи хүтэлбэрилэгшэдэй харюусалгые дээшэлүүлжэ, саг үргэлжын шалгалта ба хиналта хэжэ байха хэрэгтэй. Харин энэ ажал хадаа түрүүн hайнаар бодожо ба зүбшэн хэлсэжэ зохёоhон түсэбгүйгөөр бэелүүлэгдэхэнь бэрхэтэй. Тиимэ тула партийна эхин организаци бүхэн хабарай тарилгын үедэ тодорхой түсэбтэй байжа, тарилгын ябаса дундуур шухала асуудалнуудые саг соонь суглаан дээгүүрээ зүбшэн хэлсэжэ байха, тарилгын эгээл харюусалгатай, эгээл орёо бэрхэ участогто табиhан коммунистнуудай хойноhоо шалган хаража байха хэрэгтэй.

Үнгэрэгшэ жэлдэ партиин зарим айкомууд тарилгын ябаса тухай зhала олон дахин хэлсэжэ, бюро дээрээ тогтоолнуудые гаргадагшье hаа тэрэнэйнгээ дүүргэлтын хойноhоо шухала хүдэлмэри ябуулдаггүй байгаа. Тэрэнэй гэмээр гээгдэжэ ябаhан бригада, звено харахагүй, агротехникые эбдэжэ байhан ябадалые обёорхогүй алдуунууд илангаяа Зэдын, Прибайкальска аймагуудта гараhан бэлэй. Тэдэ аймагуудта газарые гүйхэнөөр хахалжа, гараар үрhэ хаяжа, агротехникые хазагайруулhан дээрэhээ дуй дүршэлтэй түрүү хүнүүд болон үбгэд хүгшэдэй hанамжа бодолые хэрэгсээдэггүй дээрэhээ тон бата урагаса абаhаниинь мэдээжэ.

Мүнөө жэлдэ хүдөөгэй партийна эхин организацинууд хадаа тарилгын шанарые тон нариинаар сахигша, тарилга дээрэ хүдэлжэ байhан бүхы хүнүүдэй үндэр бүтээсэтэ ажалые зорижуулагша болон ажаллаха ёhотой. Хэрбээ зааханшье гүйхэнөөр, бишиихэншье забhартайгаар хахалhан ябадалые, үрhэеэ шэнтэнээр хаяха ябадалые тэсэхэ болоо hаа, хэрбээ коммунистнууд ба комсомолецууд өөhэдөө үйлэдбэриин үндэр бүтээсэ харуулаагүй hаань hайн шанар олжо, ажалай үндэр бүтээсэ туйлажа шадахань бэрхэтэй гээшэ. Тиимэ тула тарилгые муугаар хэжэ байhан бишиихэншье баримта коммунистын нюдэнhөө гадуур, партийна эхин организациин анхаралhаа гадуур үнгэрхэ ёhогүй. Тиимэ тула коммунистнууд өөhэдөө ба тарилга дээрэ ябажа байhан бүхы хүнүүдтэ шанга эрилтэ табижа байха, өөhэдөө үдэр бүри эрхим жэшээ харуулжа ябаха, бэшэ зонуудые нүлөөндөө татажа түрүүшүүлтэй зэргэшүүлхэ ёhотой.

Сэрэгэй-политическэ удхашанартай ажалые хүдөөгэй бүхы хүн зоной ажалай ба политическэ эдибхиие үргэнгүйгөөр үнгэргэхэ гэжэ бодоо hаа оhол назагай ябадал болохо. Тиимэ дээрэhээ талханай түлөө тэмсэл хадаа илалтын түлөө тэмсэл мүн. Талха тараан хадаа буу, зэбсэг, танк, самолёт шэнээр фронтдомнай хэрэгтэй юм гэжэ колхозник бүхэндэ, тарилгада гараhан хүн бүхэндэ ойлгуулжа, тэдэнэй үнэн сэдьхэлэйнь үүсхэл оролдолгые хүдэлгэхэ ёhотойбди. Тэрэнэй тулада «1945 ондо хүдөө ажалые хүгжөөхэ гүрэнэй түсэб тухай» СССР-эй Совнаркомой ба ВКП(б)-тэй Центральна Комитедэй тогтоолые үргэнөөр тайлбарилха хэрэгтэй.

Мүнөө манай эндэхи колхозууд Краснодарска хизаарай Улаан партизануудай нэрэмжэтэ хүдөө ажахын артелиин колхозникуудай болон Полтавска областиин Лохвицка МТС-эй коллективэй уряалые зүбшэн хэлсэжэ, шэнэ шэнэ уялгануудые абажа байна. Хүдөөгэй партийна организацинуудай зорилго хадаа Бүхэсоюзна социалистическэ мүрысөөндэ колхозник бүхэниие хабаадуулжа, хабарай тарилга дээрэхи хабсатай шанга ажал толгойлхо ба хүтэлхэ ябадал болоно. Мүрысөөнэй дүн үдэр бүхэндэ гаргажа байгаагүй hаа, тэрэнэй аша үрэнь бага байдаг гэжэ мүрысөөнэй дүршэл харуулаа. Тиимэ тула мүрысөөнэй ябаса тухай саг үргэлжэ дуул-гажа зарлажа бай... ба гээгдэжэ ябаhа... элируулжэ байха ... хүдэлмэриие ... комсомолецууд, ... өөрынгөө гарта аб... Тарилгын үедэ соц... мүрысөөе улам ул... тэй шанга болгоохо... лада тусхай самбар... хозник, звено, бри... ажалай бүтээсые х... ха, дайшалхы хууда... газетнүүдые ал... байха шухала. Үйл... гонихон суглаануу... бүриин ажалай дү... шэн хэлсэжэ, тар... дүнгэнүүдые саг д... гаха ябадалай ша... гань мүн. Тарилгын... суглаануудые үдэш... тэрээн дээрэ үглөө... тодорхой даалгабар... раалжа зохёохо хэр...

Тарилгын үедэ ... политическэ хүдэл... үргэлжэ hайнзар ... шухала анхарала... ёhотойбди. Агитаци... звено бүхэнэй өөры... тааруулан, үдэр бү... байха гээшэ хүдөөгэ... организацинуудай, ... комсомолец бүхэнэ... нуудай, хүдөөгэй ... циин арюун нангин... чо. Эдэ нүхэд хадаа ... пойнгоо сэрэгэ... байдал тухай саг ... жэ байха, бүхы орон... публика, аймаг ... байhан hониннуудые ... рилгада ябажа бай... туулгажа байха ...

Иволгын, Заиграйн... түрүү хүнүүд үнэ... ганнуудые ... ажа та... тэмсэлдэ ороо. Та... шанхи хүдэлмэри ... солотой хүнүүд ... дэбжэхэнь лабтай. ... газетэнүүд, радио ... ганга агитациин ... ягуу хадаа түрү... дуй дүршэл ... бүтээсэтэй ажал ... хэрэгтэ бүрин хэр... той.

Манай зорилго ха... hөө эхилээд арадбр... тэй ба эдибхитэй ... хэ, хүдөөгэй бүхы ... колхоз, совхоз бү... бүхэнэй хамаг бү... хабарай тарилгада ... гаргаха, тарилгые ... шанартайгаар, ганс... ническэ богонихон ... гэргэхэ ябадал ба... рилго бээлүүлээд ... дэнэр 1945 оной ... урагасын үнэhэ бү... Эсэгэ орон ба фро... талха элбэг ехээр ... өөhэдынгөө үнэн с... болото хэрэг зэр... шадаха байнабди.

Таряа талханай ... хадаа фронтовой ажа... Таряа талханай фро... жалтануудые оло... фашистска бул... ойрын үдэрнүүдтэ ... хо хэрэгтэнь героич... Армидаа туhалха га... эндэхи хүдөө нютаг... тийна эхин орган... хамагай харюусалга... шухала зорилгонь ...

Ч Генинов

Хоёр һүни

Нэгэ үзэгдэлтэй комеди

...рнүүд: Цымпил-
...й погранотряд.
...-(үнеэгээ һааһа-
...рээд, һү тарагаа
...тэ сэхэ болоод,
...й байна). Ооёх-хо.
...рэһээр доктортo
...эшэ гүб. Зүрхэ-
...эшэ гү, али зэ-
...гээшэ гү... катар
...һанаагүй юм
...эдүй гээшэ гү,
...лэ. Ябаһан тээ-
...ябашаха, ямар
...б даа?.. Дарису-
...тэй байхань бэ-
...энэ һая ерэбэ ха
...шамайе мэдэхэ-
...л орожо ерэнэ).
..., Цымпилмадай
...абяагүй, юумээ
... Тиигээ һаа Цым-
...а гыш даа юрдөө.
...эр ехэ баяртай-

...ёнтэ юун ехэ
... Хүн һайн юумэ
...эрхёо гү?
...гээ даа, тиигээ.
...ар юумэ бэлоол.
...Теэд тэһэрхээ яа-

...ка даа! Манай-
...г соогоо, мэтэ-
... сэюгоо эгээ тү-
...гээр тарнагаа
...намди. Тиигэжэ
...дэ хэлэнэ. Тэ-
... Улан-Удэ суглаан-
...гэхэмнай.
...шые эн гээхэ-

...ендулма, Цыбик,
..., тиихэдэ би

...Цырендулма е?
... һайн юумэ гээ-

...! Юу? Ягаа гэ-

...Яагаашье гээ үгыб

...эр мэдэнэ гүш,
... даа.
...Юу?
...эхэмнэшье гэ шэ
...шье гээшэ гү. Хэ-
...улаха хүм б эзш

...лүүлэлтэгүй мэ-
...а, зай юун болоо

...айемни суглаан-
...эхэгүй байбал
...ошожо юу хэхэ-
...таа город ошодог
... гоё байгаа гээшэ

...ээ, өльгөөгыт гэ-
...

...эр, бишни юр-
...ье эрхим тракто-
... зэргээрээ ошохо.
...ье, баһа муу бэ-
... счетовод, үшөө
...аб,—баһал ошо-
... ошохо хүн бэшэ
...эл ядаалби даа.
...Трактористка бэ-
...ша—доярка бай-
...охо байгаа һэн

...трактористкашье ха-
...б. Өөрэгүй, һайн
...ни. Цымпилма-
...жэ булта хэлсэг-
... аад лэ ямарш е
... эрэ уладуудые
... ябалаг түһэа-
... гэжэшье хэлсэгшэ
...а, гансаараа гээг-
...ни даа. Суглаанда
эльгээбэгүй гэжэ муудажа, ажал хүдэлмэрөө бү һуладуулаарай даа. (Тархиинь эльбэн таалана).

Цымпилма—Зая болилдаасшаа, Үхибүү мэхэлээб гэжэ һанаа гүш?.. Балаалжа байһыши хуу мэдэжэ байнам даа. Тэпило сашаа.

Цымпил—Ээ, баарһамни, суглаанда эльгээхэгүй тэхэдэмни муудаад байба гүш даа. Би худалаар наадалжа хөлэнэм. Юун шамайе, бүри хэнһээшье түрүүн ельгээхэ болоһон юм. Хоюулаа ошохобди. Эх ка, гоёл байна даа. Цымпилма, баһа нэгэ эрхим трактористка, эрхим счетовод хоёрой баярые тэмдэглэн, нэгэ нэгэ һайн... (таалахаяа һанахадань Цымпилма шангаар түлхинэ).

Цымпилма—Хойшоо бай! Тэрэ наададаг хүнтээ ошожо наадыш.

Цымпил—Наададаг хүн?

Цымпилма—Теэд хоёр һүни удаагаар үүр сайтар наадажа ябаа бэшэ гүш? Хаана ябаабши?

Цымпил—Хэзээ гэнэш?

Цымпилма—Ягааб, мэдэхеэ болёод байна гүш? Уржа һүни уржын саада һүни хоёрто.

Цымпил—Уржа һүни?... Уржын саада һүни?... аа... Хонинной фермэ Онимбугайда ошоо һэм.

Цымпилма—Аа, хониноймнай фермэ хойно бэшэ, урда болоо юм гү? Урагшалжа ябаа гэлсээ хамнай.

Цымпил—Аа... Бишни тиихэдээ... тиихэдээ мэдэнэ гүш?... Мори бэдэржэ урда бэе гараһан байгаа гүбидаа... эдихэ юумэ угы даа, яаранам.

Цымпилма—Яаралтай һаа ябыш. ямар юумэдээ тиитэрэ яараа хүмши?

Цымпил—Ямар юумэдээ яараха һэмбиб даа, хүдэлмэридөө яараа хүм бэзаб.

Цымпилма—Өөрөө абаад хүншүүлыш. Үгэтэө нэгэшье нюдөө аняагүйлби даа. Мүнөө һүниндөө яажа трактор дээрээ ябаха биб, ойр зуура һажаад абахам. Харахадаашье дурам гутана, дарбайлгаад...

Цымпил—Эх ка даа, яхаршье гурим хуримгүйгөөр, хүндэ ёһогүйгөөр аашалнабши даа. «Хүншүүлээд эрилыш, дарбайлгаад» —гээшэнь юун гээшэб?... Юрэдөө айл аймаг—ахатай, дүүтэй хубсаһан захатай юм! Дан үлүүсэ бү гарал даа.

Цымпилма—Гурим дүримгүйдэө яанабиб?

Цимпил—Яахашни үдыһэм?

Цымпилма—Юундээ эрхээ хүмши, элеэлхэ юм һаа абаад эдеэлыш. Хүншүүлэ гэхэдэмни гү? Тиигээ һаа баригты... Зөөглөгты, хүргэгты, амасагты!... (Эдеэ асаржа табина).

Цымпил—Газетэ уншажа байхыем харанагүй аалши?

Цымпилма—(Газетыень гарһаань сохин) эдеэлыш гэнэм! Юундэ эрхээд, газетэ уншааша болоол. ёрхойгоод һуугаа хүм ши, ёрхобой.

Цымпил—Яаһагаана гээшэб даа! Газетэ шамайе яагаа юм!

Цымпилма—Али минии хэһэн эдеэн амтагүй болобо гү? Эди гэнэм. (Халбагаар амандань хөхээд һанана. Халбагаа буляалдаад Цымпилэй нюурынь тоһо зөөхэйдэ зууршана).

Цымпил—Эх ка даа, өөрөө бариад ууха эдихэ гартай хүн гү би, ямар юумэдээ итэрээ бусалаа бурьялаа хүмши! (Урдаһаань тэнтоогоод зөөлэхэнөөр хэлэнэ). Просто нүхэр, гэнтэ ороһон аадар шэнги сухалтай хүн гээшэб ши. Первлээ хаража байнам. Уурай түргэн бэе зобоохо, уулын түргэн мори зобоохо гэдэг юм.

Цымпилма—Ши өөрөөл зобожо байна ха юмши. Хайралхагүй хүн байбаш даа.

Цымпил—Эх ка даа, зай болиниш даа. Эбтэйхэнээр, зохидхоноор һууял даа. Заяагаараа залгалдаһан, золоорөө золголдоһон хоёр бэшэ аалди. Мы... мы... адагтаа нэрэнүүднайшье тааранхай гээшэнь: Цымпил Цымпилма хоёр, Цымпил дээрэ ма нэмэжэрхихэдэ Цымпилма болошохо ха юм даа.

Цымпилма—Саашаа байл даа юрэдөө. Юун таалааша боложо байжа башалжа, аргадаһан хөбөртэй болоно гүш даа.

Цымпил—Теэд зарим тээтээ эрхэсэлдэел ерэхэдээ, эрхэлүүлэлсээд болихо бэшэ гүбди.

Цымпилма—Тэрэ өрхэлүүлдэг хүүгээ ошожо эрхэлүүлысшаа.

Цымпил—Эрхэлүүлдэг хүн?... Юундэ итэрээ тойруулаа, тэдхоргуулаа хүмши? Али элдэб хоб жэбээр жэрбэтүүлээ хүн гүш? Хүн юумэ шэбэнээ шэбшээ юм гү? Хүнэй юумэ хэлээ һаань хэлыш. Юушье хэлээгүй аал, миил бүтэшөөд ябаа хүмши?

Цымпилма—Юу мэтэжэ байһан юумыешни юу хэлэбэ гээшэбиб. Дуулаа һэм даа.

Цымпил—Хэн юу дуулгаба, хөлэбэ гээшэб?

Цымпилма—Хэниие бү хэлээрэй гээ һэмши?

Цымпил—Эх ка даа!.. Хэниие юу бү хэлээрэй гэбэ гээшэ биб. Эх ка даа, ех ка! Цымпилма! Намда һэжэг бү һанал даа.

Цымпилма—Хии агаарай абяа дуулаагүйб. хүнэй хэлэһые дуулаа хадаа хэлээ хүм бэзэб.

Цымпил—Теэд хэн юу хэлээ юм, хэлыш. Байгыш даа. Хэлээгүйдэшни хэн юу хэлээд. һанаагынь зобоогоо гээшэб гэжэ. һанаагаа зобожо ябаха болоноб.

Цымпилма—Байзыш даа гүй. табиниш. Сай асарһуулби. Тиигэжэ һанаагаа зобожо ябаха һэн гүш, али ондоо юумэдэ һанаагаа зобожо ябаха һэн гүш. бүшье мэдэе. (Сай асаржа табина). Гармажаб фронтһоо ерээд байхадаа, хэлээ һэн: «Нэгэ добтолгодо суггаа ороол һэмди, теэд тэрээнһээ хойшо уулзаагүйбди, таһаржа ондоо частьда ороод лэ ябаа ёһотой даа»—гэхэдэнь, һалашоол гээшэ аабдаа гэжэ һанахадам, һара наранай хиртэһэн шэнги, зосоомни ууҗам дэлхэй шэнги яларжа байһанаа, гансата харанхы һүни, хара хүбшын оёорто гансаараа байжа байһан шэнги болошоо һэн. Үдэрэй һанаан, һүниин зүүдэн боложо ябагша һэм. Тиигэжэ ябаһымни мэдэхэгүй байгаа гээшэ аабшидаа.

Цымпил—Эх ка даа! Баарһамни, хүнэйл үгэлэ этигэ гээшэ аабшилаа гэжэ һананам. Хүнэй үгэ гээшэшни, заримдаа эллэбтэй. эрээнтэй, сооҳортой, алагтай байдаг юумэл, туулайн шал шэнги. Хүнэй үгэлэ түрүүн этигэнгүй, хүнэй ябадалдань түрүүн этигэхэ хэрэгтэй юм. Тиигээд нэн түрүүн минии ябадалым хараад үзыш. Шамайгаа орхихо ханха сэдьхэлтэйгээр ябаһан ябадал, хэлэһэн үгэ нэгыешье дуулаха үзэхэгүй байхаш.

Цымпилма—Теэд, юундэ оройдоо гэр бараандаа һууха байхаяа болибо гээшэбши? Ороходоошье үгэ хүүргүй, хүлеэһэн юумэ шэнги уруугаа хаража дутуу ядуу эдеэлээд гарана хаюмши?

Цымпил—Ажал хэрэгэйнгээ тухай элеэлжэшье һууха даа болдожо ябана хаюмбиб. Мүнөө юун гэһэн саг боложо байна гээшэб! Советскэ Союзай Маршал Жуков, Рокоссовский гэдэгүүд хэды хоног соо хэды шэнээн городуудые абаба гээшэб. Эх ка даа, мүнөө—мүнөө Германиин газар дээгүүр фрицүүдые намнасажа ябаһайб! Түрүүн лэ хүрөжэ ерэһэн байнам даа. Эх ка! Эх ка! Рокоссовскиин команда доро ябаа һэм даа. Мүнөө манай сэрэгэй Берлиндэ хүрэхэнь манай эндэһээ Улан-Удэ ошохоһоо һурагүй дүтэ болоол даа. Зай даа, өөрэгүй эндээшье хилэ граница һахинаб. Ажал хүдэлмэрээ арбидханаб. Дайн дүүрэхэнь, дүтэл болоо гэжэ хүн бүхэн һанадаг болоо. Бүри ехэ согтой, омэгтойгоор хүдэлдэг болоо. Хабарайнгаа тарилгые эрхим һайнаар дүүргэхээ байнамди. За байза, Цымпилма, хүнэйл хэлэһэн үгэдэ этигээл байнаш даа, этигээл байнаш!

Цымпилма—Хүнэй мэдээд байһан юумые бү яал даа.

Цымпил—Юу бү яа гэжэ?

Цымпилма—Үгэеэ бү орёолуулал даа.

Цымпил—Бай, бай, һуу. Жэшээнь: нэгэ хүндэ муу һанаад байгаа һаа, тэрэ хүнэйнгөө хэдышье унэхөөрөө һай һанажа, «һайниш даа»,—гээ һаань ёгтолжо һайн гэһэн шэнги һанагдаха ушар бии юм. Минии, хэлышье үнэн хэлээ һаамни, хүнэй үгэдэ этигэшоод, намайе үнэншэхэгүй зэргэтэй болоод байна гээшэ аа гү гэжэ һананам.

Цымпилма—Хоёр һүни: уржа һүни, уржын саада һүни хоёрто үүр сайжа байхада ерэхэлээ хаанаһаа ерээ гээшэ һэмши?

Цымпил—Эх ка даа, ойлгоногүйш даа. Цымпилма, элдэб хоб үгэ дуулажархёод. хоб үгэ гэжэ һанахадаашье зосоомни оймни гутажа, жэрхэдөһэмни хүрэнэ. Эх шудхэрые! Эжэ эхин дээрээ хаяхинуула! Иигээд хүниие дайлажа байхаш. Ямархан хүн гээшэб ши даа. Сухалаа хүрэжэ орой дэлбэ зада һуршэхөөр. Эх ка даа. тэсэнэл гээшэб даа. эрэ хүнэй зосоо эмээлтэ хазаарта багтаха гэһэн ёһоор.

Цымпилма—Пэй! пэхь! Юун гэһэн зүдэр ехэ зосоохитой хүн гээшэб тэ?! Хэлэхэ үгэеэ оложо ядахадаа, хамар доро хахархай аман байнал гэжэ табина гүш даа?

Цымпил—Эх ка даа, оройлоошье мэдэнэгүйлши даа. Би фронтовик хүм даа. Улаан тангариг үргэһэн хүм.

Цымпилма—Мүнөө хэлэл даа, энээндэ юун гэжэ харюусагшаабши? Байза, уржа үдэшэ, Шаралзын малшанай фермэ тээшэ гүйлгэжэ ябатараа. урдаһаашни Дарисуугай ябажа ябахадань, хажуу тээшэ халба һүрэн шугы уруу юундэ ороо һэм ши?

Цымпил—Юу?... Юу гэжэ?...

Цымпилма—Юу, юу»—(үгынь һажаана). Цырендулмадаа ошожо ябаа бэшэ гүш?

Цымпил—Намайе Цырендулматай һайн гэжэ гү?

Цымпилма—Хари шамайе «Цырендулматай һайн гэжэ гү»! һэ! Бэшэ ондоо хэндэ ошоб гээшэб ши? Фронтовик хүн би гэхэш. тэрэшни фронтовигай һамган байха. Эшөхэеэ заяниш.

Цымпил—Үгы. үгы... би эрэ хүн гээшэлби. Эрэ хүнэй ябадалаар яахань гээшэб!

Цымпилма—Аа... Ши эрэ хүн гээшэбшиин?!. Эрэ хүнэй ябадал намда хэрэггүй гү?...

Цымпил—Нааныш, нааныш! Сохихонь гээшэ гү?! Би фронтовик хүн. Улаан тангариг үргэһэн хүм.

Цымпилма—Зай, иимэ. Табан жэл соо үбгэн һамган боложо һуутараа нэгэтэшье хэрэлдээ наншалдаагүй һуутаабди. Мүнөө тиигээд хэрэлдэхэ наншалдаха мнай һэм гү. һайнаар зохидоор...

Цымпил—Тиимэ бэд даа, тиимэ бэд даа. Үү татадтай юрдөө, хэрүүл хараалда үг заяанһаа, үлипсэг халинсагһаашье дурамгүй юм.

Цымпилма—Бай, байз!

Цымпил—Зариман хэрэлдэжэ хэрэлдэжэрхёод, хахад ча: болонгүй, мүха тэхэ гэлдэн. тэбэрэлдэн таалалдан байха юумэл даа...

Цымпилма—Тиигээд ши намһаа...

Цымпил—тиигээд үшөө хоёр үсэд хүнүүд дайралдашаг даа, тиигээ хадаа, үгын баратдаха бэшэ хада зоргондонь табла һаа, бөө бэеынтээ урда орохо тэжэ бүхэлэн сүүдхэ соошье хэрэлдээ һаа хэрэлдэжэл байха гээшэ хадаа гэжэ һанахаар юм.

Цымпилма—Байзыш гэпэлби, бя хэлэһүүлби.

Цымпил—Аа?

Цымпилма—(ёгтолон) Аа—а. Гол дундань тулашхалань лэ.

Цымпил—Байзыш үшөө, зариман хэрэлдэжэ хэрэлдэжэ хэтэрэөд ерэхэлээ. аяга табагаараа, хүнжэл хүрхөөрөө шэлэлдэжэ орохо юм.

Цымпилма—Байз! Хүрөө! Пихэдээшье мэлэнээ гээшэш. Тиигээд ши намһаа хагацажа Цырендулматай болохо гээ хадаа...

Цымпил—Юу?! Байзал даа! Юун холо Цырендулма, Цырендулма гээд лэ һалахаяа болибош? Аа? (Утаар татан) аа!... Өөрөө ши Базархан Базарһай болохоёо һанашоод лэ, ямар шалтаг оложо намһаа һалахамняаб гэжэл тиисэгээжэ байна хаюмши! Яагаа эпадамэрөөш. Нээрээ хэлэһээ байгаа хаюм.

Цымпилма—Хэн юу нээрээ хэлээ гэжэ?

Цымпил—Хэниие бү хэлээрэй гээ һэмши?

Цымпилма—Намһаа хюмһа пайшье харын зэргэ зэмэ олохогүйш даа.

Цымпил—Хии агаарай абяа дуулаагүй. хүнэй хэлэһые хэлээ хүм бэзэб.

Цымпилма—Зорёолно гүш даа?!

Цымпил—Зай, сэсэн ухаатай болохо гэжэ буляалдажа байгаа бэшэбди, хүрөө! Зай, юушье зэмэгүй аад лэ хүдэлээр хэлүүлхэлээ зосоошни бугзэгэр муу болобо гү? Юушьгүй намайе,

(Үргэлжэлэлынь 4-дэхи нюурта).

Хоёр һүни гэжэ пьесэй үргэлжэлэл

эгээл энээн шэнгеэр, элдэбээр хэлэхэдэшни ямар байхааб гэжэ һананаш? Тиигээд үшөө сашпаиб шагна. Жэшээнь: Эндэ хоёр хүнэй һүужа байтар нигэжэ хэлэдаа, «зосоомни харална зүрхэмни хөөрэнэ»—гэжэ. Тэрээнэйшни нэгэниинь—«Цымпилэй һамган зосоомни харална, зүрхэмни хөөрэнэ гэжэ һууна, түрэхэ болоо юм байна»—тиигэжэ ойлгоод, тиигэжэ хэлэжэ ошохол даа. Нүгөөдэнь тиихэдэ, «Цымпилэй һамган зосоомни харална, зүрхэмни хөөрэнэ гэжэ һууна. Цымпилынь хажуудань һамган тээнээ ёлогод гэжэ харадлэ абяагүй һууна, тракторайнгаа һүниин халаанда гархагүйш шалтагаан бэдэржэ һууна гээшэ ха» —гэжэ ойлгоод, тиигэжэ хэлэжэ ошохол даа. Тиигээд энэ хоёройш хэлэһэн үгэнүүд, дам дамаа, дамжа дамжаһаар, долоон үгэ нэмээд ябаха жэшээтэй юумэл даа, заримдаа үгэ гэхэпшэниш...

Цымпилма—Юрэдөөл хэлэнэй яһагүй ходань тархиим эрьюулхэ тэжэ далан табые шашана байнабшни даа. Үгы, нээрээшье, зосоогоо харалха, зүрхөө хөөрхэдөө дабхар болоо бэшэ_хүн ааб зэб.

Цымпил—Эх ка даа! Юу хэлээ гээшэб шп?! Эх ка даа, ямар юумэн гархань хаб?

Цымпилма—Похой сүүбүүн тархань һэн түү даа, бии болоо юм һаа хүндэл али юумэ гараха бэшэ юм хагу.

Цымпил—Үгы! Памаал али түү, али шамдал али байха ха түү?

Цымпилма—Байза тутаарайхияа харюусал даа. Хоёр һүниөө. Уржа һүни, уржын саала һүни хоёроо?

Цымпил—Эх ка даа! Би хүбүүн һаань дётчик болгохоб, басаган һаань артистка болгохоб! Нигээд тэбэрээд ябахаб!

Цымпилма—Наанаш. Унагаажа бү орхиши.

(Пограничник эрожо ерэнэ)

Пограничник—Мэндээ!

Цымпил—Мэндэ, мэндэ. һуугыт.

Пограничник—Цымпил Цыбиктарович Сахалтуев та болохо гүт?

Цымпил—Тиимэ.

Пограничник—Эдэ нүхэртнай гү?

Цымпил—Тиимэ даа, тиимэ.

Пограничник—Хилын харуулые нэбтэрэн гараад ябаһан хоёр хүниие ехэ ухаансар, шадамараар барињандатнай, манай пограноотрядай начальство бүүгаар шагнаһан байгаа. Энэ приказ. Тиигээд, үглөө үдэр баярай заседанида нүхэртэйгөө ерэхыетнай урињан байна. Зай, нүхэр Цымпил Цыбиктарович, энээнһээ хойшо улам хёрхоор, улам һэрэмжэтэйгээр советскэ оронойнгоо хилые нюдэнэйнгөө сэсэгы мэтэ һанан, харалсажа ябахыетнай найдаад, баярые хүргэнэб.

Цымпил—Служу Советскому Союзу!

Пограничник—Танай нүхэртэтнай баярые хүргэе!

Цымпил—Манай эрхим трактористка Цымпилма, Буянтын басаган, Буянтуева гээшэ.

Пограничник—Һайн даа, һайн, Нүхэрэйнгөө иимэ хэрэг хээд байхадань баяр хүргыт. Али хэжэм хүргэхэ гүт?

Цымпил—Хоёр һүни: уржа һүни, уржын саала һүни хоёрто энэ юу_хэжэ ябаа гэжэ һананаш?! Би фронтовик хүм. Улаан тангариг үргэһэн хүм! Ойлгобо гүш, Цымпилма?!

Цымпилма—Ойлгооб даа.

Цымпил—Маа, миини баярые! (Озолдоно)

ХҮШЭГЭ.

Рузвельтые хүдөөлэлгэ

ВАШИНГТОН, апрелиин 14. (ТАСС). (Хожомтожо абтаба). Рузвельтын бэе табиһан Сагаан Байшанай залай гурбан ханын утаруу 10 фут үндэртэй сэсэг веногууд хэбтэнэ. Бэлэгүүдые абахадаа Сагаан Байшанай арсан гуйбашье иһань организацинууд болон амп аминдаа хүнүүд сэсэгүүдые эльгээжэл байна.

Рузвельтын хуурсаг ходаа США-гэй тугаар хушагдаһан юрын бээдаб дээрэ табигданхай. Хуурсагай дэргэдэ США-гэй зэбсэгтэ хүсэнүүдэй дүрбэн түлөөлэгшэнэр хүндэлэлэй харуулда жагсана. Хуурсагай саада тээ — шажанай алба хэхэ кафедра байна.

Мянга мянгаад хүнүүд наһа бараһан президентые һүүлшынхээ амаршалхын түлөө Сагаан Байшанай дэргэдэ суглархад.

НЬЮ-ЙОРК, апрелиин 15. (ТАСС). Ассошиэйтед пресс агентствын мэдээсэлэнэй ёһоор, гринвичын сагаар 03.00 часта Рузвельтын бэетэй поезд болбол апрелиин 15-ай үглөөгүүр Рузвельтые хүдөөлхэ Гайд-Парк (Нью-Йоркын штат) тээшэ Вашингтонһоо гараба.

НЬЮ-ЙОРК, апрелиин 15. (ТАСС). Гайд-Паркһаа ТАСС-эй корреспондентын мэдээсэлэнэй ёһоор, гринвичын сагаар 12 час 40 минутада Рузвельтын бэетэй траурна поезд ерэбэ. Президент Трумэн, американска правительствын, Верховно Судай члендүүд ба мүн тэрэшэлэн Рузвельтын нүхэдүүд траурна поездые Вашингтонһоо удэшэбэд. Тэрэшэлэн хүдөөлэлгэдэ байлсахын түлөө Канадын премьер-министр Кинг гэгшэ ерэлсэбэ.

ЛОНДОН, апрелиин 15. (ТАСС). Гайд-Паркһаа (Нью-Йоркын штат) Ройтер агентствын корреспондентын дамжуулһанай ёһоор апрелиин 15-ай үглөөгүүр уг гарбалайнь сэсэрлиг соо Рузвельтын бэе хүдөөлэгдэбэ. Рузвельтын бүлын хүнүүдэй, хуулита нюурнуудай олон делегацинуудай болон сэрэгэй түлөөлэгшэнэрэй байлсалгатайгаар хүдөөлэлгэ болобо.

Олон тоото ниитын эмганизацинуудһаа ба хүнүүдһээ эльгээгдэһэн олон сэсэгүүд. тэрэ тоото Эйзенхауэрэй сэсэгүүд наһа бараһан президентын хуур дээрэ табигдаба.

Гаити, Куба ба Доминиканска республикаһаа асарагдаһан гурбан ящик шорой эдэ республиканүүдай генеральна консулнууд президентын могилада хүдар адхаба.

Специалистын зүбшэл

ТАРИЛГЫН ХҮДЭЛМЭРИ ЭБЭРТЭ БОДО МАЛ ОЛООР ХЭРЭГЛ...

Хүдөө-ажалай хүдэлмэринүүдтэ эбэртэ бодо мал олоор хэрэглэхэдэ жүдхэхэ хүсэнэй дутагдалые хүсэлдүүлхэ дүүрэн аргаболомжын олдохогүйе манай республикын түрүү колхозууд баримталба. 1944 ондо Бичурын аймагай Круминай нэрэмжэтэ колхозой члендүүд хүдэлмэришэ моридоор үсөөн байбашье, сар болон һубай үнеэдые һурган олоор хүллэһэнэйнгөө ашаар 1.500 гектар тарилга хэжэ хабарай полевой хүдэлмэри амжалтатайгаар үнгэргэһэн байна. Круминай нэрэмжэтэ колхоз 120 сар болон 50 үнеэдые хүдөө-ажалай хүдэлмэринүүдтэ хэрэглэдэг юм. Үнгэрэгшэ жэлдэ дурсагдагша тооной бодо малнуудаар түс колхоз 1350 гектар элдүүрилһэн байна. Эдэнэрэй олонхидынь пар хахалха, борнойлхо хүдэлмэридэ ябаа.

Энэ жэлэй хабарай полевой хүдэлмэри илангаяа эмхитэйгээр үнгэргэгдэхэ зэргэтэй. Тиихэлээр колхоз, совхоз бүхэн тарилгын хүдэлмэридэ ябаха жүдхэхэ хүсэндэ угаахэ анхарал табиха болоно. Түбхын түрүүндэ моридой хажуугаар полевой хүдэлмэридэ эбэртэ бодо мал олоор хабадуулха ябадал колхоз, бригада, звено бүхэнэй шухала зорилго мүн. Полевой хүдэлмэридэ гэнсал колхозиэ ниитын мал унагадаха бэшэ, мүн колхознигуудай үмсын үнеэд хабаадуулагдаха ёһотой. Тиихэдээ колхозой правлени элибхидтэй хамта колхознитуудай хүдэлмэридэ ябажа шадаха мал бүридхэн бэшэжэ абаад тэрээниие һургаха тушаа дары хэмжээнүүдые абаха зэргэтэй. Хөрбээ колхознигуудай үнеэднай үбшэн гэһэн гү, али ондоо баримтануудые дурдаад байбал зооветеринарна хүдэлмэрилэгшын хабаадалгатайгаар түсхай комисси байгуулагдажа тэрээниие шиидхэхэ байна. ССР Союзай Арадай Комиссарнарай Совет болон ВКП(б)-гэй Центральна Комитет 1945 оной хүдөө-ажалай хүдэлмэриин түсэй тухай тогтоол соогоо колхоз, совхозуудай жүдхэхэ хүсээ тарилгада һайнаар бэлэдхэхэ тушаа ехэхэн анхарал табяа. Тиихэлээ колхознигуудай үмсын бодо мал тарилгада хэрэглэхэдээ заатагүй тэдэ малнуудаар эзэдэйнь хүдэлмэрилхэ. тэрэшэлэн тэдэнэрые үбһэ тэжээлээр хангтахыень колхоз, совхозуу...

А. ВИНОГРАДОВ,
БМАССР-ай Тариалангай ажуу мори үсхэбэрилхэ Управлениин начальник.

та дурадхаһан байна.

Үнеэн бүхэнэй хүдэлмэридэ хэрэглэгдэхэгүй туладань бодо малһаа хүдэлмэришэ үхэр шэлэн абаха ябадал зайлашагүй. Имагтал элүүд энхэ бүхэ бэетэй болон дундаһаа доошо бэшэ шадалтай үнеэд хүдэлмэридэ хэрэглэгдэхэ ёһотой. Дундаһаа доошо шадалтай туранхай үнеэдые амяарынь илгажа шэнээ тамиртай болгохо хэрэгтэй. Тэрэшэлэн үүлтэртэ һайн һүтэй үнеэдээр хүдэлмэри хэжэ болохогүй. Түрэхэ үнеэдээ тугаллахаһаа урид 2—3 һаратай байхада, мүн һаалгаха үеынь түрүүшын хоёр һара соо хүдэлмэри хэжэ болодоггүй юм.

Эбэртэ бодо малые хүллэхэдэ, хэрэглэгдэдэг зүйлнүүдые зохидоор таарууга бэлэдхэхэ гээшэ зайлашагүй шухала. Наһажаһан сар болон эмнигдэһэн залуу магнуудта ярмо, үнеэдтэ хомут таарадаг юм. Эдэниие бэлэдхэхэдэ хүндэ хүшэр бэшэ. Хэмут түхеэрхэдөө малай хүзүү һээр холгоохогүй, зөөлэхэн һэсы, оргоожо гэхэ мэтые олон дабхараар дэбисэжэ хэхэ хэрэгтэй. Тэрэшэлэн хомут түхеэрхэдээ адуунай хнгааһан, ноохон, һолоомо хэрэглэгдэдэг. Хомуудай үргэниинь малай хүзүүнһөө дулдыдаха зэргэтэй. Мал бүхэнэй хомут хүзүүндэнь тааранхай байха байна.

Эбэртэ бодо мал хүллэжэ һургахадаа дүй дүршэлтэй хүниие олохо хэрэгтэй. Шадамар хүнэй энэ хүдэлмэри ябуулхада үхэр мал түргэн һурадаг байна. Дээрэ дурсагдаһан Круминай нэрэмжэтэ колхоз үнеэдые газар борнойлго дээрэ һургадаг байха юм. Тиихэдээ түрүүшээр бага газар борнойлжо саашадаа дахяһаар улам ехээр борнэйлдог байна. Энэ колхоз үнгэрэгшэ жэлдэ эбэртэ бодо малаар 0.70 гектар нэгэ дахин борнойлхо нормо байгуулһан юм. Эбэртэ бодо мал хүллэһэн түрүүшын үдэр байгуулагдаһан нэрмынгөө 4-нэйнь нэгые борнойлжо зуураа, 10—15 минута болоод лэ амарулдаг байгаа. Хоёрдохи—гурбадахи үдэртөө хахад нормынь, дүрбэдэхи үдэртөө дүүрэн нор...

мынь дүүргүүлдэг ... гэдэ эрүүлжэ ... малые дадхаһаар ... гаха хэрэгтэй.

Эбэртэ бодо ма... лай ямаршье ... хэрэглэжэ болод... хүндэ хүдэлмэри... сар, үрэ үгэдэггү... бурууу хоёр наһа ... үнеэдые хэрэглэх... тэ бодо малда ... хэмжүүр тэрэнэй ... тамир болон бэе... на.

Үдэрэй 4—6 час ... жэлхэ хүнгэн ... бага һүтэй үнеэ... тай буха, 200 ... бага бэшэ амидын ... 2—3 наһатай ... хэрэглэхэ хэрэ... колхоз хоорондын ... болон полевой хүн... нүүдтэ хэрэглэжэ... сүлөөлэн өгэхэ ... хэхэдэ ехэ туһа ...

Хүдэлмэришэ ... лүүлхэ, һааха ... хэндэ зүбөөр таби... Эдеэлүүлхэ, һаа... час соо үргэлжэ... —2 час тойро... үлэгшэ саатань ... хибэдһынь хибүү... Түрүүн үнеэнэ ... гөөд, удаань 1.2— ... һоп хойно үһал... лээр концентрат ... жээл үгэхэ хэрэ... бэшэ хатуу гэжэ... лүүлан бэлэдхэ... бутаргажа ... Хүдэлмэридэ ... рниин һүүлээр 1.2— ... тиихэ аргагүй... дүүргэхэбээ хаха... үһалха хэрэгтэй.

Эбэртэ бодо ма... ябадал колхозууд... рилгые хаһа боли... гэп дүүргэхэ арга ... дэ колхоз бүхэн ... хүдэлмэридэ нии... дуур, колхозни... үнеэдые олоор ... олзохо зэргэтэй... рилгые богинхон ... эрхим шанартай... ябадал колхозно... арюун үлигэ мүн ... шухала кампани... мал олоор хаба... колхозник бүхэ... гээр оролсохонь ...

„Эрхим һайн вагонник" гэһэн значогуудаар шагнагдаба

Улан-Удэ станциин вагон заһабарилгын пунктын дархашуул майн урда тээхи социалистическэ мүрысөөндэ оролсожо, март һара соо пилээд ехэхэн амжалтануудые туйлаһан байна. Нүхэдүүд Смирнов, Вислов ба Лымарь гэгшэд гурбан горнэ дээрэ нэгэн доро хүдэлмэрилжэ ажалай бүтээсын рекорд харуулбад.

Дархан Вислов ба молотобоец Корытов гэгшэд үдэрэйнгөө үйлэдбэриин даалгабари 1950 процент дүүргэдэг болонхой. Нүхэр Смирнов молотобоец Бондаренко гэгшэтэй хамта хүдэлмэрилжэ, үдэрэйнгөө нормо 2.870 процент дүүргэжэ, халаан соогоо 680 түхэриг олобо. Дархан Лымарь гэгшэ эхилжэ 1.680 процент үдэрэйнгөө нормо дүүргэдэг байһан аад, мүнөө үеэ 2.230 процент хүртэр дүүргэнэ.

Дархашуул Смирнов, Вислов ба Лымарь гэгшэд ажалай үндэр бүтээсын үүсхэлые гаргаһанайгаа түлөө «Эрхим һайн вагонник» гэһэн значогуудаар шагнагдаба. Мүн тэрэшэлэн молотобоецууд Корытов, Б... Овчинников гэгш... гаа салпигаар шаг... на.

Эпэенһээ гадна ... чальник болбол хи... пиин вагонно заһа... пикта эдэ дарха... дүй дүршэлые бусад... барилха пуктнуу... рууха зааһа...

Харюусалгата ...
Ц. ...